

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz. 21.02.2018

Devlet BAHÇELİ
MHP Grup Başkanı
Osmaniye Milletvekili

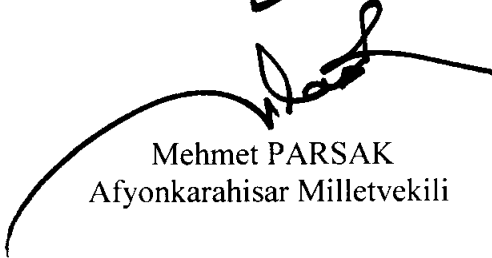
Binali YILDIRIM
Başbakan
AK Parti Grup Başkanı
İzmir Milletvekili

Mustafa KALAYCI
Konya Milletvekili

Mustafa ŞENTOP
İstanbul Milletvekili

Mehmet PARSAK
Afyonkarahisar Milletvekili

Abdülhamit GÜL
Gaziantep Milletvekili

İsmail Faruk AKSU
İstanbul Milletvekili

Mahir ÜNAL
Kahramanmaraş Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 22 Şubat 2013	Esas No: 2/2137

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
21 Şubat 2018
Numara:

TRVRYE ARŞİVLEME BİŞTİFİ

TBMM GENEL EVRAK
21 Şubat 2018
No: 239089

GENEL GEREKÇE

Özgürlükçü ve çoğulcu demokratik rejimler özgür, eşit, serbest ve dürüst şekilde yapılan seçimlere dayanmaktadır. Seçimler, demokratik düzenin başlıca meşruiyet kaynağı ve yönetimlerin halk tarafından benimsendiğinin göstergesidir. Demokratik yönetimin temeli olan serbest seçim hakkı, her türlü etkiden uzak, hür iradeyle kullanılan oylarla bir anlam ve değer taşır.

Anayasanın 67 nci maddesinde yer alan seçimlerin serbestliği ve gizli oy ilkeleri, seçimlerin güvenli ve huzurlu bir ortamda gerçekleştirilmesi ve seçmenin hiçbir etkiye ve baskıya maruz kalmadan hür iradesini sandığa yansıtabilmesidir. Bu konuda gösterilecek özen, demokratik rejimin geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Seçimlerin dürüstlük kurallarına uygun biçimde yapılmasını sağlamak Devletin en önemli görevleri arasındadır. Bu görevin bir gereği olarak, seçimin güvenli ve tarafsız olmasını sağlayacak ilave tedbirlerin alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamda Teklifte, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda ve diğer seçim kanunlarında bazı değişikliklerin yapılması öngörülmektedir.

Teklifle, seçim güvenliğinin sağlanmasında güçlük yaşanabilecek yerlerde, seçimlerin serbestliği ve gizli oy ilkeleri gereğince seçmenlerin hiçbir etki ve baskı altında kalmadan seçme haklarını kullanabilmeleri amacıyla, sandıkların seçim güvenliğinin tam olarak sağlanabileceği en yakın seçim bölgelerine taşınmasına, sandık bölgelerinin ve muhtarlık seçimleri hariç olmak üzere seçim bölgelerinin birleştirilmesine, birleştirilen seçim bölgeleri veya sandık bölgelerinde seçmen listelerinin karma şekilde düzenlenmesine Yüksek Seçim Kurulunca karar verilebilecektir.

6771 sayılı Kanunla Anayasanın 76 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, milletvekili seçilme yaşı yirmi beşten on sekize indirilmiştir. Anayasal bir zorunluluk bulunmamakla birlikte, Teklifte mahalli idare organlarına seçilme yaşı da on sekize indirilmektedir. Böylece genç nüfusun yerel yönetimlerin karar alma organları ile idaresinde daha fazla temsil edilmesinin önü açılmaktadır.

Sandık kurulu başkanının iyi ün yapmış kişiler arasından belirlenmesi ve sandık kurulunun siyasi partiler tarafından bildirilenler dışındaki üyesinin ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyeleri arasından belirlenmesi yerine, bu kişilerin ilçede ikamet eden kamu görevlileri arasından belirlenmesine yönelik değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, ilçe seçim kurulu başkanı, mülki amirler tarafından yerleşim yeri esasına göre bildirilen kamu görevlileri arasından önce ad çekmek suretiyle ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanının iki katı sayıda kamu görevlisini tespit edecek, sonra bu kamu görevlileri arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirleyecektir. Sandık kurulunun siyasi partiler tarafından bildirilenler dışındaki asıl ve yedek üyesi de aynı usulle belirlenecektir.

Halen mahalli idare organları seçimlerinde il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimleri ile belediye seçimlerinde oy pusulaları farklı zarflara konulmaktadır. Bu durum, seçmenlerce başka seçim türüne ait oy pusulalarının sehven farklı zarflara konulması veya zarfın atılacağı sandıkların karıştırılması gibi nedenlerle oyların geçersiz sayılmasına sebep olmaktadır. Bu itibarla uygulamada ortaya çıkan sorunların önüne geçilmesi amacıyla, mahalli idare organları seçimlerinde oy pusulalarının tamamının aynı zarfa konulmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinin aynı gün yapılması hükme bağlandığından, mahalli idare organları seçimlerinde yaşanan benzeri sorunların önüne geçilmesi amacıyla birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde de oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörülmektedir.

Mevcut düzenlemeye göre, kolluk güçleri sandık çevresine sadece sandık kurulu başkanı veya üyelerden birinin çağrısı üzerine gelebilmektedir. Teklifte, seçmenlerin şahsen yapacakları ihbar üzerine de kolluk güçlerinin sandık çevresine gelebilmeleri öngörülmektedir. Kolluk güçleri sandık kurulunun talimatına uymak zorunda oldukları gibi çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılacaklardır.

Teklifle Siyasi Partiler Kanunu ve seçim kanunlarında yer alan yasaklar kaldırılarak, siyasi partilerin milletvekili seçimine ittifak yaparak girmelerine imkân veren düzenlemeler yapılmakta, siyasi partilerin seçimlerde ortak hareket etmelerine dair usul ve esaslara yer verilmektedir. Böylece ülkemizde uzun zamandır yapılmakta olan fiili ittifakların kanuni temelde yapılmasına imkân sağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ilçe seçim kurulunca sandık bölgesine ayırma işlemi yapılırken Anayasada yer alan seçimin serbestliği ve gizli oy ilkesini sağlamak amacıyla, gerektiğinde aynı binada oturan seçmenlerin hane bütünlüklerinin korunması ve aynı seçim bölgesinde kalmaları şartıyla farklı sandık bölgelerine kaydedilebilmelerine imkân tanınmaktadır.

298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, Yüksek Seçim Kuruluna bir sandık bölgesinde oy kullanacak seçmen sayısını belirleme görevi verildiğinden, maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 2- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Uygulamada Yüksek Seçim Kurulu yapılacak seçimin türünü dikkate alarak her seçim için ihtiyaca göre sandık bölgesi seçmen sayısını belirlemektedir. Bu itibarla, Yüksek Seçim Kuruluna seçim türüne göre sandık bölgesi seçmen sayısını belirleme görev ve yetkisi verilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (16) numaralı bent uyarınca Yüksek Seçim Kurulu, seçim güvenliğinin sağlanması amacıyla, vali veya il seçim kurulu başkanının talebi üzerine sandıkların taşınmasına, seçim veya sandık bölgelerinin birleştirilmesine karar verebilecektir. Buna göre, seçim güvenliğinin sağlanmasında güçlük yaşanabilecek yerlerde, seçimlerin serbestliği ve gizli oy ilkeleri gereğince seçmenlerin hiçbir etki ve baskı altında kalmadan seçme haklarını kullanabilmeleri amacıyla, o yerdeki sandıkların seçim güvenliğinin sağlanabileceği en yakın seçim bölgelerine taşınmasına, sandık bölgelerinin ve muhtarlık seçimleri hariç olmak üzere seçim bölgelerinin birleştirilmesine Yüksek Seçim Kurulunca karar verilebileceği hüküm altına alınmaktadır. Birleştirilen seçim veya sandık bölgelerinde seçmen listeleri karma şekilde düzenlenebilecektir.

Ayrıca, hastalığı veya engeli nedeniyle yatağa bağımlı olan seçmenlerin Anayasal bir hak olan seçme hakkını kullanabilmeleri amacıyla, Yüksek Seçim Kuruluna yetki verilmektedir. Bu kapsamda Yüksek Seçim Kurulu, seyyar sandık kurulu oluşturma, oyların kullanılması ile sayım ve döküm ile birleştirme işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirleyecektir.

MADDE 3- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemedeki iyi ün yapmış kişiler kavramının afakî niteliği ve bu kişilerin belirlenmesindeki güçlük nedeniyle, uygulamada sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Teklifte, birlikte yapılan seçimlerde oy pusulalarının aynı zarfa konulmasının öngörülmesi ve seçim ittifakı müessesesine yer verilerek sandık sonuç tutanaklarına işlenecek bilgilerde değişiklik yapılması sebebiyle, oy kullandırma ve sayım döküm işlemlerinde aksaklıklar yaşanmaması için bu işlemlerin daha nitelikli ve liyakatli kişilerce yapılması gerekmektedir. Bu hususlar nazara alınarak, sandık kurulu başkanlarının kamu görevlileri arasından belirlenmesine yönelik değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, ilçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin listesinin mülki amir tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınarak ilgili ilçe seçim kurullarına gönderilmesi, ilçe seçim kurulu başkanının bu kamu görevlileri arasından ad çekmek suretiyle, ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanının iki katı sayıda kamu görevlisini tespit etmesi ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirlemesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında, sandık kurulu başkanının görevine gelmemesi halinde, yerine hangi üyenin başkanlık edeceği düzenlenmektedir.

MADDE 4- Maddeyle, 298 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut altıncı fıkrada, sandık kurulunun siyasi partiler tarafından bildirilenler dışındaki bir asıl ve bir yedek üyesinin sandığın bulunduğu köy, mahalle, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi üyeleri arasından ad çekmeyle belirleneceği, ihtiyar meclisi üyelerinin yeterli sayıda olmaması halinde sandık kuruluna üye vermeyen siyasi partiler tarafından tamamlanacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak uygulamada bu fıkra uyarınca belirlenen sandık kurulu üyesinin memur üye olarak adlandırıldığı ve üyenin kamu görevlileri arasından belirlendiği bilinmektedir.

Teklifle, birlikte yapılan seçimlerde oy pusulalarının aynı zarfa konulmasının öngörülmesi, seçim ittifaklarına imkân tanınması sebebiyle oy kullandırma ve sayım döküm işlemlerinin daha nitelikli ve liyakatli kişilerce yapılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde kamu görevlisi olan üyenin başkanlık yapmasının öngörülmesi sebebiyle de sandık kurulu üyeliği önemli hale gelmiştir.

Bu hususlar nazara alınarak, sandık kurulunun bir asıl ve bir yedek üyesinin belirlenmesine ilişkin hükümdede değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, ilçe seçim kurulu başkanı, sandık kurulunun bir asıl ve bir yedek üyesini belirlemek için önce, 22 nci madde uyarınca bildirilen listeden sandık kurulu başkanı olarak seçilmeyenler arasından, ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekmeyle tespit edecek ve bu kişilerden mani hali bulunmayanları sandık kurulu asıl ve yedek üyesi olarak belirleyecektir.

MADDE 5- Maddeyle, 298 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, mahalli idare organları seçimlerinde oy pusulalarının aynı zarfa konulması ve bunun yanında, birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde de oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörüldüğünden, oy sandıklarının kapağının üzerinde zarfların atılması için birinci fıkrada ölçüleri belirtilen açıklığın, özellikle mahalli idare organları seçimlerinde yeterli olmayabileceği nazara alınarak, bu açıklığın Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenmesine yönelik değişiklik yapılmaktadır.

6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğiyle, Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinin birlikte yapılması hükmüne bağlandığından, bu iki seçime ait oy pusulalarının sehven farklı zarflara konulması veya zarfın atılacağı sandığın karıştırılması gibi nedenlerle, oyların geçersiz sayılmasına sebebiyet verilmemesi amacıyla, ikinci fıkrada yapılan değişiklikle, birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörülmektedir. Ayrıca Teklifte, mahalli idare organları seçimlerinde oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörüldüğünden, oyların ayrı sandıklarda kullanılacağına ilişkin mevcut hükme fıkrada yer verilmemiştir.

Maddenin mevcut üçüncü fıkrasında oy verme kabinlerinin hafif metal profil üzerinde, nitelikleri belirtilen sentetik kumaştan yaptırılacağı hüküm altına alınmıştır. Oy verme kabinleri, 298 sayılı Kanununun 184 üncü maddesi uyarınca belediyeler veya muhtarlıklar tarafından muhafaza edilmekte ve seçimlerde sandık kurullarınca kullanılmaktadır. Uygulamada metal profil ve sentetik kumaştan yapılan oy verme kabinlerinin muhafazasında güçlükler yaşanmaktadır. Saklama ve nakil esnasında oluşan hasarların tamirinin veya yeni kabinlerin temininin maliyetinin yüksek olması sebebiyle, bu fıkrada yapılan değişiklikle, oy verme kabinlerinin metal profil ve sentetik kumaştan yaptırılması zorunluluğu kaldırılmakta, Yüksek Seçim Kuruluna oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde daha ekonomik ve kullanışlı kabin yaptırma imkanı tanınmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, mahalli idare organları seçimlerinde oy pusulalarının tek zarfa konulması öngöröldüğünden, zarfların ebatlarının Kanunda belirlenmesinden vazgeçilerek, bu hususta yetki Yüksek Seçim Kuruluna verilmektedir.

MADDE 7- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemede sandık alanı ve sandık çevresinin çok büyük bir alanı kapsamaması, uygulamada sandık kurulları ile kolluk güçleri arasında ihtilafa ve yetki karmaşasına neden olmaktadır. Bu hususlar nazara alınarak, sandık alanı uygulamasından vazgeçilmekte ve sandık çevresi yeniden tanımlanmaktadır. Değişiklikle, seçim esnasında görev alan kişiler ile kurulların daha etkin görev yapmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 8- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre, kolluk güçleri sandık çevresine sadece sandık kurulu başkanı veya üyelerden birinin çağırısı üzerine gelebilmektedir. Düzenlemeyle, seçmenlerin ihbarı üzerine de kolluk güçlerinin sandık çevresine gelebilmeleri öngörülmektedir. Buna göre, üçüncü ve beşinci fıkralarda belirtilen şekilde sandık başı düzeninin bozulmasına kalkışılması halinde, sandık kurulunun kolluk güçlerini çağırma görevini yerine getirmedeği veya getiremediği durumlarda, seçmenin şahsen yapacağı ihbar üzerine de kolluk güçleri sandık çevresine girebilecek ve bu eylemleri gerçekleştirenleri sandık çevresinden uzaklaştırarak gerekli yasal işlemleri yapabilecektir. Sandık çevresine gelen kolluk güçleri, sandık kurulu başkanının veya sandık kurulunun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılacaktır.

Teklifle, 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yer alan sandık alanına ilişkin düzenlemenin kaldırılması ve sandık alanında alınacak güvenlik önlemleri ve yasaklara ilişkin 83 üncü maddenin yürürlükten kaldırılmasının öngörölmesine bağlı olarak, 83 üncü maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen seçimde görevli olan kolluk görevlileri dışında resmî üniforma ve silah taşıyan kişilerin sandık alanına giremeyeceklerine dair yasak 82 nci maddeye alınmaktadır. Buna göre, seçimde görevli kolluk güçleri dışında resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler, sandıkların konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatına giremeyeceklerdir.

Aynı şekilde 83 üncü maddenin dördüncü fıkrasında düzenlenen yasaklar 82 nci maddeye alınmaktadır. Buna göre, sandığın konulduğu bina veya yapı ile bunların müştemilatına, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler ile propaganda amaçlı yayınları taşıyanların giremeyecekleri, aksi halde uzaklaştırılacakları hüküm altına alınmaktadır.

İlçe seçim kurulu başkanının sandık alanı içindeki yetkileri, sandık alanı uygulamasından vazgeçilmesi nedeniyle 82 nci maddenin son fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatı yönünden korunmaktadır.

MADDE 9- Maddeyle 298 sayılı Kanunun 98 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin dördüncü fıkrasında üzerinde ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü bulunmayan zarfların geçersiz sayılacağı hükme bağlanmıştır. Zarfların ilçe seçim kurulunun mührüne ilaveten sandık kurulu tarafından da mühürlenmesi, sahte zarf kullanımını önlemek için alınan ilave bir güvenlik tedbiridir. Ancak sandık kurullarının zaman zaman sehven zarfları mühürlemedikleri görölmektedir. Yüksek Seçim Kurulu, zarfların sahteliğinin iddia edilmemesi ve yetkili seçim kurulları tarafından gönderildiği hususunda şüphe bulunmaması halinde, sandık kurullarınca sehven mühürlenmemiş zarfların geçerli sayılmasına istikrarlı bir şekilde karar vermektedir.

Dördüncü fıkranın son cümlesinde yapılan değişiklikle, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen filigran, amblem ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarfların geçerli sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı ve amblemi ile ilçe seçim kurulunun mührü bulunması sebebiyle yetkili seçim kurulları tarafından gönderildiği hususunda şüphe bulunmayan zarfların sadece sandık kurulunun ihmaliyle mühürlenmemesi bu zarfları geçersiz kılmayacaktır.

MADDE 10- Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin dördüncü fıkrasına eklenen cümleyle sayım döküm cetvelinde siyasi parti ve bağımsız adaylara ayrılan sütunlardan sonra ittifakın ortak oyları için sütun ayrılması hükme bağlanmaktadır.

Teklifle, mahalli idare organları seçimlerinde oy pusulalarının tek zarfa konulmasının öngörülmesine bağlı olarak, sayım döküm işlemlerinde düzenin sağlanması bakımından zarfların açılması, oyların sayım ve dökümü konularında değişiklik yapılmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasına eklenen cümleyle, zarftan çıkan oy pusulalarının önce ters çevrilerek seçim türüne göre tasnif edilmesi, sonra dokuzuncu fıkra uyarınca boş çıkan zarfların sayısı ile her seçim türüne göre eksik çıkan pusula sayılarının tespit edilerek sandık sonuç tutanağına işlenmesinden sonra oy pusulalarının okunmasına geçileceği hükme bağlanmaktadır.

Teklifle, Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörüldüğünden, maddeye eklenen yedinci fıkrada bu seçimlerde önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümünün yapılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Belediye seçimlerinin yanında il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerine ait oy pusulalarının da aynı zarfa konulması öngörüldüğünden, belediye seçimleri için oy pusulalarının sayım ve dökümüne ilişkin sırayı düzenleyen mevcut yedinci fıkra değiştirilmektedir. Düzenlemeyle, belediye seçimlerine ilişkin oy pusulalarının sayım ve dökümüne ilişkin sıralamada bir değişiklik yapılmadan, bu oy pusulalarının sayım ve dökümünden sonra il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerine ait oy pusulalarının sayım ve dökümünün yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddeye eklenen 12 inci fıkrada ittifak alanı içerisinde, "EVET" mührünün; bir siyasi partiye ayrılan alana veya hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne ya da ittifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana basılması halinde, bu oy pusulalarının geçerli kabul edileceği ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin cetveldeki sütununa işaretleneceği düzenlenmektedir. Ayrıca bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine "EVET" mührünün basıldığı her durumda da, oy pusulalarının geçerli kabul edileceği ve sayım döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa işaretleneceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle 298 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında üzerinde sandık kurulu mührü bulunmayan birleşik oy pusulalarının geçersiz sayılacağı hükme bağlanmıştır. Birleşik oy pusulalarının sandık kurulu tarafından mühürlenmesi, sahte oy pusulası kullanımını önlemek için alınan ilave bir güvenlik tedbiridir. Ancak, sandık kurullarının zaman zaman sehven oy pusulalarını mühürlemedikleri bilinmektedir. Yüksek Seçim Kurulu, oy pusulalarının sahteliğinin iddia edilmemesi ve yetkili seçim kurulları tarafından gönderildiği hususunda şüphe bulunmaması halinde, sandık kurullarınca sehven mühürlenmemiş pusulaların geçerli sayılmasına istikrarlı bir şekilde karar vermektedir.

Maddenin ikinci fıkrasına eklenen bentle, yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve filigranı bulunan ve sandık kurullarının ihmali sonucu arkası mühürlenmeyen oy pusulalarının geçerli sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunması nedeniyle yetkili seçim kurulları tarafından gönderildiği hususunda şüphe bulunmayan oy pusulalarının, sadece sandık kurulunun ihmaliyle mühürlenmemesi, bu oy pusulalarını geçersiz kılmayacaktır.

MADDE 12- Maddeyle 298 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde değişiklik yapılmakta olup, 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, sandık çevresinin yeniden tanımlanması ve 100 üncü maddesinde seçim ittifakına ilişkin öngörülen değişikliğe bağlı olarak, maddede düzenleme yapılmaktadır. Buna göre sandık sonuç tutanağında ittifakların her birinin aldığı ortak oyların sayısı ayrı ayrı gösterilecektir.

MADDE 13- Maddeyle 298 sayılı Kanunun 108 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 298 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde öngörülen değişikliğe bağlı olarak ilçe birleştirme tutanağında, ittifakların her birinin ortak oylarının sayısı ve ittifak içerisindeki her bir siyasi partinin tek başına aldığı oy sayısına, ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilen oy sayısının gösterilmesi hükme bağlanmaktadır.

MADDE 14- 2820 sayılı Kanunun 90 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, siyasi partilerin seçimlerde ittifak yaparak seçime katılmalarına imkân tanınması nazara alınarak, siyasi partilerin seçimlerde başka bir siyasi partiyi destekleme kararı almalarını yasaklayan hüküm kaldırılmaktadır.

MADDE 15- 2839 sayılı Kanuna 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere 12/A maddesi eklenmektedir. Düzenlemeyle, siyasi partilerin ittifak yaparak milletvekili seçimine katılmalarına imkân tanınmaktadır. Seçimlere ittifak yaparak katılma kararı alan siyasi partilerin seçim takviminin başlamasından itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını havi ittifak protokolüyle Yüksek Seçim Kuruluna başvurmaları gerekmektedir. Aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten iki gün öncesine kadar, ittifak protokolünde değişiklik yapılabilecektir.

Öte yandan, ittifaktan vazgeçen siyasi partilerin, bu durumu aday listelerinin Yüksek Seçim Kuruluna teslim edilme tarihinden üç gün öncesine kadar bildirmeleri gerekmektedir.

Ayrıca Yüksek Seçim Kuruluna, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile seçim ittifakına ilişkin diğer hususları belirleme yetkisi verilmektedir.

MADDE 16- Maddeyle 2839 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, bir kimsenin üyesi olduğu siyasi partinin seçimlere katılma yeterliliği bulunmasına rağmen, seçime katılmaması halinde kendisinin ve üyesi olduğu siyasi partinin yazılı muvafakati alınarak, partisinden istifa etmeden başka bir siyasi parti tarafından aday gösterilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 17- Maddeyle 2839 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ittifak yapan siyasi partilerin kuraya ittifak olarak dahil edilmeleri, oy pusulasında yan yana yer almaları ve ittifak içerisindeki sıralarının da kurayla belirlenmesi hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, oy pusulasında ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının üzerinde, ortak bir ittifak unvanı bölümü yer alacaktır. Bu bölümün kısa kenarı iki santimetre, uzun kenarı bu partilerin sütunlarının genişliği ile sütunlarının aralığı toplamı kadar olacaktır. Bu bölüme siyasi partilerin ittifak protokolünde belirledikleri ittifak unvanı yazılacaktır. İttifakın unvanı belirlenmemiş ise bu bölüme yalnız "İTTİFAK" ibaresi

yazılacak, unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde, bunlar başvuru sırasına göre numaralandırılacaktır.

Bununla birlikte, İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dahil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamın oluşan alan ittifak alanı olarak tanımlanmaktadır.

MADDE 18- Madde ile 2839 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddede yapılan değişiklikle, ittifak yapılan seçimlerde aynı ittifak içerisinde yer alan siyasi partilerin bir seçim çevresinde almış oldukları geçerli oyun hesaplanma usulü belirlenmektedir. Buna göre ittifak yapan siyasi partilerin geçerli oyu, ittifakı oluşturan siyasi partilerin her birinin tek başına aldıkları oy sayısına ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilecektir. İttifakın ortak oylarından gelen pay ise ittifak yapan siyasi partilerin tek başına aldıkları oyun bu partilerin toplam oyuna bölünmesiyle elde edilen kat sayının ittifakın ortak oyu ile çarpımı sonucunda elde edilecektir.

MADDE 19- Madde ile 2839 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, öngörülen ittifak müessesesine uyum amacıyla maddede düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 20- 2839 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. İttifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamının yüzde 10'u geçmesi halinde, bu siyasi partilerin her birinin barajı geçeceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 21- 2839 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle dahil olduğu ittifak yüzde on barajını aşan siyasi partilerin çıkaracağı milletvekillerinin tahsis usulü düzenlenmektedir. Buna göre, ittifak yapan siyasi partilerin milletvekili sayısının hesaplanmasında; ittifakın toplam oyu esas alınacaktır. Bu oy miktarına göre önce ittifakın elde ettiği toplam milletvekili sayısı belirlenecek, bu sayı ittifakı yapan siyasi partiler arasında aldıkları geçerli oy sayısı esas alınarak bu maddedeki usule göre paylaşılacaktır.

MADDE 22- Maddeyle, 2972 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Belediye, il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerinde oy pusulaları farklı zarflara konulmaktadır. Bu durum seçmenlerce başka seçim türüne ait oy pusulalarının sehven farklı zarflara konulması veya zarfın atılacağı sandıkların karıştırılması gibi nedenlerle oyların geçersiz sayılmasına yol açmaktadır. Bu itibarla uygulamada ortaya çıkan sorunların önüne geçilmesi amacıyla maddeyle, bütün mahalli idare organları seçimlerinin oy pusulalarının aynı zarfa konulacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak seçim bölgelerinin birleştirilmesine karar verilmesi halinde, muhtarlık seçiminde oy pusulasının ayrı zarfa konulmasına ve bu zarfın ayrı sandığa atılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 23- 1. a) 298 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 48 inci maddesinin dördüncü fıkrasında 19/10/2017 tarihli ve 7039 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmak üzere adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde "diğer adresin" yerleşim yeri adresiyle aynı hukuki değere sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu değişiklik sonrası, seçmen kütüğünün oluşturulmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek maksadıyla, maddenin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak seçmen kütüğünün "yerleşim yeri adresi" bilgileri esas alınarak düzenlenmesi hüküm altına alınmaktadır.

Böylece seçmen kütüğünün oluşturulmasında sadece yerleşim yeri esas alınacak olup, askı süresi içinde, yerleşim yeri değişikliği imkânı mevcut uygulamada olduğu gibi sürdürülecektir.

b) 298 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 48 inci maddesinin dördüncü fıkrasında 7039 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sebebiyle yurtdışı seçmen kütüğü ve seçmen listelerinin oluşturulmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek maksadıyla, maddenin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak yurt dışı seçmen kütüğü ve seçmen listelerinin “yerleşim yeri adresi” bilgileri esas alınarak düzenlenmesine yönelik değişiklik yapılmaktadır.

Böylece yurt dışı seçmen kütüğünün oluşturulmasında sadece yerleşim yeri esas alınacak olup, askı süresi içinde, yerleşim yeri değişikliği imkânı mevcut uygulamada olduğu gibi sürdürülecektir.

c) 298 sayılı Kanunun 71 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle “sandık alanı” uygulamasından vazgeçilmesine bağlı olarak, maddede değişiklik yapılmaktadır.

ç) 298 sayılı Kanunun 72 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle “sandık alanı” uygulamasından vazgeçilmesine bağlı olarak, maddede değişiklik yapılmaktadır.

d) 298 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle “sandık alanı” uygulamasından vazgeçilmesine bağlı olarak, maddede değişiklik yapılmaktadır.

e) 298 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle “sandık alanı” uygulamasından vazgeçilmesine bağlı olarak, maddede değişiklik yapılmaktadır.

f) 298 sayılı Kanunun 153 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, sandık alanı uygulamasından vazgeçilmesine ve sandık çevresinin tanımında değişiklik yapılmasına bağlı olarak, maddede düzenleme yapılmaktadır.

2. a) 2839 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla Anayasanın 76 ncı maddesinde yapılan değişiklikle milletvekili seçilebilmek için aranan askerlik hizmetini yapmış olma şartı askerlikle ilişkisi olmama şeklinde değiştirilmiştir. Bunun yanında Teklifte mahalli idare organları için seçilme yaşının on sekize indirilmesinin öngörülmesi ve 2972 sayılı Kanunun 9 uncu ve 31 inci maddelerinde diğer şartlar yönünden 2839 sayılı Kanunun 11 inci maddesine atıf yapılmış olması sebebiyle maddede değişiklik yapılmaktadır. Böylece askerlik çağına gelmemiş olanlar ile askerlik hizmeti ertelenmiş olanlar da milletvekili, belediye başkanı, il genel meclisi üyesi, muhtar ve ihtiyar meclisi veya heyeti üyesi seçilebileceklerdir.

b) 2839 sayılı Kanunun 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle ittifakların ortak oy sayısı ile ortak oylarından gelen payın ilçe birleştirme tutanağında yer alacağı hükme bağlanmaktadır.

3. 2972 sayılı Kanunun 9 uncu ve 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğiyle milletvekili seçilme yaşının on sekiz olarak düzenlenmesi nazara alınarak mahalli idare organları seçimlerinde seçilme yaşı on sekiz olarak düzenlenmektedir.

MADDE 24- Teklifte, 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle sandık alanı uygulamasından vazgeçilmesine bağlı olarak, 298 sayılı Kanunun 83 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

6771 sayılı Kanunla Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan milletvekili genel veya ara seçiminde önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimlerin milletvekili genel veya ara seçimleri ile birlikte yapılmasını öngören hüküm yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişikliğe bağlı olarak aynı konuyu düzenleyen 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca Teklifte, 2972 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, il genel meclisi üyeliği, belediye ve muhtarlık seçimlerinde oy pusulalarının aynı zarfa konulmasının öngörülmesine bağlı olarak 32 nci maddenin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 25- Yürürlük maddesidir.

MADDE 26- Yürütme maddesidir.

**298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN
KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26/04/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Aynı binada oturan seçmenler, hane bütünlüklerinin korunması ve aynı seçim bölgesinde kalmaları şartıyla, farklı sandık bölgelerine kaydedilebilir.”

MADDE 2- 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına (14) numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (15) numaralı bent (18) numaralı bent olarak teselsül ettirilmiştir.

“15. Seçim türüne göre sandık bölgesi seçmen sayısını belirlemek.

16. Seçim güvenliği açısından gerekli görülmesi durumunda, vali veya il seçim kurulu başkanının oy verme gününden en geç bir ay önce talepte bulunması halinde, o yerdeki sandıkların en yakın seçim bölgelerine taşınmasına, sandık bölgelerinin birleştirilmesine, muhtarlık seçimleri hariç olmak üzere seçim bölgelerinin birleştirilmesi ile seçmen listelerinin karma şekilde düzenlenmesine ve bu hususların ilanına karar vermek.

17. Hastalığı veya engeli sebebiyle yatağa bağımlı olan seçmenlerin, muhtarlık seçimleri hariç, oy kullanmalarını sağlamak için seyyar sandık kurulu kurulmasına, oy kullanılmasına, sayım ve döküm ile birleştirme işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.”

MADDE 3- 298 sayılı Kanunun 22 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık kurulu başkanının belirlenmesi:

Madde 22– İlçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin listesi, mülki amir tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınmak suretiyle ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir. İlçe seçim kurulu başkanı, bu kamu görevlileri arasından ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanı sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekmeyle tespit eder ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirler. Sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde, kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder.”

MADDE 4- 298 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçe seçim kurulu başkanı, sandık kurulunun kalan bir asıl ve bir yedek üyesini belirlemek için önce, 22 nci maddenin birinci fıkrası hükmü uyarınca bildirilen listeden sandık kurulu başkanı olarak belirlenmeyenler arasından, ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekmeyle tespit eder ve bu kişilerden mani hali bulunmayanları sandık kurulu asıl ve yedek üyesi olarak belirler.”

MADDE 5- 298 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “; boyu 25, eni 1 santimetre ebatlarında” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci ve üçüncü

fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “sandıkları ve kabinlerinin” ibaresi “sandıklarının” şeklinde değiştirilmiştir.

“Birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde, oy pusulaları aynı zarfa konulur.

Seçimlerde kullanılacak kabinler, oy vermenin gizliliğini sağlayacak şekilde yaptırılır. Kabinlerin ölçü ve standartları Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 6- 298 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Milletvekili,” ibaresi “Cumhurbaşkanı, milletvekili,” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya “hükümlere göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “filigranlı kağıttan” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Oy zarfları, ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi yer alacak şekilde Yüksek Seçim Kurulunca filigranlı kağıttan hazırlatılır.”

MADDE 7- 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık çevresi

Madde 81– Sandık çevresi, oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir.”

MADDE 8- 298 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin başlığına “ve yasaklar:” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasına “çağrı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ihbar” ibaresi eklenmiş, beşinci ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, yedinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut son fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık çevresinde, cebir, şiddet veya tehdit kullanarak sandık başı düzenini bozmaya kalkışanlar, sandık kurulu başkanı veya üyelerinden biri tarafından yapılan çağrı ya da seçmenlerin ihbarı üzerine gelen kolluk güçlerince derhal sandık çevresinden uzaklaştırılır ve gerekli yasal işlem yapılır. Seçmenlerce ihbar, o yer kolluk güçlerine şahsen yapılır.”

“Bu madde uyarınca sandık çevresine gelen kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılır.

Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri hariç, özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtalı gibi görevliler de dâhil olmak üzere resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatına giremezler.

Sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler ya da propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz; yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz. Bu fıkra hükümlerine uymayan kişiler kolluk güçleri tarafından uzaklaştırılır.”

“İlçe seçim kurulu başkanı, sandık çevresinde, sandık başı iş ve işlemlerinin düzeninde yürütülmesini ve sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatında güvenliği ve bu Kanunda öngörülen yasaklara uyulmasını sağlayacak tedbirleri alır; seçmenin ve bu yerlerde bulunma hakkına sahip diğer kişilerin buralara serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketi önler. Bu kapsamda, ilçe seçim kurulu başkanınca verilen talimatlara sandık kurulları, mülki ve idari makamlar uymak zorundadır.”

MADDE 9- 298 sayılı Kanunun 98 inci maddesinin dördüncü fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulunsadahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.”

MADDE 10- 298 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarına aşağıdaki cümleler eklenmiş; altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut yedinci fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; mevcut sekizinci fıkrada yer alan “belediye ve muhtarlık seçimlerinde,” ibaresi “seçimlerde,” şeklinde değiştirilmiş; mevcut onuncu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut on ikinci fıkrada yer alan “sayıları, her siyasi parti veya bağımsız adayın” ibaresi “sayıları, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak oyları” şeklinde, “karşılaştırılarak, her siyasi parti veya bağımsız adayın” ibaresi “karşılaştırılarak, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak” şeklinde ve “ise, her siyasi parti veya bağımsız adayın” ibaresi “ise, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak” şeklinde değiştirilmiş; mevcut on üçüncü fıkrada yer alan “Siyasi partilerin ve bağımsız adayların” ibaresi “Siyasi partilerin, bağımsız adayların ve ittifakların ortak” şeklinde ve “her siyasi parti ve bağımsız adayın” ibaresi “her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak” şeklinde değiştirilmiş; mevcut on yedinci fıkrada yer alan “siyasi partiye veya bağımsız adaya” ibaresi “siyasi parti, bağımsız aday veya ittifakın ortak oyu için” şeklinde değiştirilmiş ve mevcut on dokuzuncu ve yirminci fıkralarda yer alan “siyasi partilerin ve bağımsız adayların” ibareleri “siyasi partilerin, bağımsız adayların ve ittifakların ortak” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bunlardan sonra, ittifak yapan siyasi partilerin bulunması halinde, ittifakların birleşik oy pusulasındaki sıralarına göre ortak oyları için yeteri kadar sütun ayrılır ve bu sütunların üzerine ittifakların unvanları yazılır.”

“Ancak aynı zarf içinde birden fazla oy kullanılan seçimlerde, zarfın içinden çıkan oy pusulaları okunmadan önce, seçim türüne göre ters çevrilerek tasnif edilip masanın üzerine konulur ve dokuzuncu fıkra uyarınca işlem yapılır.”

“Birlikte yapılan Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinde, önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Mahalli idare organları seçimlerinde;

a) Büyükşehirlerde, sırasıyla büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve muhtarlık,

b) Diğer illerde, sırasıyla belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık,

seçimlerine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.”

“İttifak alanı içerisinde, “EVET” mührünün;

a) Bir siyasi partiye ayrılan alana,

b) Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,

c) İttifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana,

basılması halinde, bu oy pusulaları geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin cetveldeki sütununa işaretlenir. Bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine

“EVET” mührünün basıldığı her durumda, bu oy pusulaları da geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir.”

MADDE 11- 298 sayılı Kanununun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“7. Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan oy pusulalarının arkasının sandık kurullarının ihmalıyla mühürlenmemiş olması.”

MADDE 12- 298 sayılı Kanununun 105 inci maddesinin ikinci fıkrasının yirmi ikinci bendinde yer alan “oyların” ibaresi “oylar ile ittifakların her birinin aldığı toplam geçerli ortak oyların,” şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan “sandık çevresi içinde” ibaresi “sandığın konulduğu bina veya yapıda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 298 sayılı Kanununun 108 inci maddesinin dördüncü fıkrasına (14) numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve altıncı fıkrasında yer alan “adayların” ibaresi “adaylar ile ittifakların ortak” ibaresi şeklinde değiştirilmiştir.

“15. İttifakların her birinin aldığı ortak oy sayısı,

16. İttifak içerisindeki her bir siyasi partinin tek başına aldığı oy sayısına, ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilen oy sayısı,”

MADDE 14- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 90 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partiler, tüzük ve programları dışında faaliyette bulunamazlar.”

MADDE 15- 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 12/A maddesi eklenmiştir.

“Seçim İttifakı:

Madde 12/A– Siyasi partiler, ittifak yaparak seçime katılabilir. İttifak yapan siyasi partiler, kendi aday listelerini verir.

İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler, seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna teslim eder. Aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten iki gün öncesine kadar, aynı usulle ittifak protokolünde değişiklik yapılabilir.

İttifak protokolünde; siyasi partilerce belirlenmesi halinde, ittifak unvanı ve kanunlara aykırı olmayan diğer hususlar yer alır.

Siyasi partiler, aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten üç gün öncesine kadar, Yüksek Seçim Kuruluna bildirimde bulunmak suretiyle ittifaktan vazgeçebilir. Bu durum, Yüksek Seçim Kurulunca aynı ittifak içerisindeki diğer siyasi partilere derhal bildirilir. Vazgeçme halinde, ittifak diğer partiler arasında devam eder. İttifaktan vazgeçmenin bildirilmesini takip eden gün saat 17.00’ye kadar, ittifak içerisindeki diğer siyasi partiler ittifak protokolünü değiştirebilir veya ittifaktan vazgeçebilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile seçim ittifakına ilişkin diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 16- 2839 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Seçimlere katılma yeterliliği taşıyan siyasi partinin seçime katılmaması halinde, bu partinin üyesi kendisinin ve üyesi olduğu siyasi partinin yazılı muvafakati alınarak, başka bir siyasi parti tarafından aday gösterilebilir.”

MADDE 17- 2839 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“İttifak yapan siyasi partiler, kuraya ittifak olarak dahil edilir ve oy pusulasında yan yana yer alır. Bu partilerin ittifak içerisindeki sıraları da kurayla belirlenir. Bu durumda ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının üzerinde; kısa kenarı iki santimetre, uzun kenarı bu partilerin sütunlarının genişliği ile sütunlarının aralığı toplamı kadar olan, dikdörtgen şeklinde ittifak unvanının yer alacağı ortak bir bölüm bulunur. İttifakın unvanı yoksa, ittifak unvanı bölümüne yalnız “İTTİFAK” ibaresi yazılır. Unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde, bunlar başvuru sırasına göre numaralandırılır. İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dahil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamı ittifak alanıdır.”

MADDE 18- 2839 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak aynı ittifak içerisindeki siyasi partilerin her birinin geçerli oyu; ittifakı oluşturan siyasi partilerin o seçim çevresinde tek başına aldıkları oy sayısına, ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilir. İttifak yapan her bir partiye ortak oylardan gelen pay; ittifak yapan siyasi partilerin tek başına aldıkları oyun bu partilerin toplam oyuna bölünmesi ile elde edilen katsayının ittifakın ortak oyu ile çarpımı sonucu elde edilir.”

MADDE 19- 2839 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Seçime katılmış olan siyasi partiler ve bağımsız adaylar ile ittifakların her birinin aldığı oy sayısını,”

MADDE 20- 2839 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasına ilk cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “her siyasi partinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ittifakın” ibaresi, “bölerek, siyasi partilerin” ibaresi ile “aşan siyasi partilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ittifakların” ibareleri eklenmiştir.

“Seçim ittifakı yapılması halinde, yüzde onluk barajın hesaplanmasında ittifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamı dikkate alınır; bu siyasi partiler için ayrıca baraj hesaplaması yapılmaz.”

MADDE 21- 2839 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin başlığında yer alan “partilerin” ibaresi “partiler, ittifaklar” şeklinde değiştirilmiş; birinci fıkrasında yer alan “ile yukarıdaki maddede yazılı oranı aşan siyasi partilerin,” ibaresi “ve 33 üncü maddede yazılı oranı aşan siyasi partiler ile bu oranı aşan ittifakların,” şeklinde değiştirilmiş; üçüncü fıkrasının ilk cümlesinde yer alan “partilerin” ibaresi “partilerin, ittifakların” şeklinde değiştirilmiş, ikinci cümlesine “partilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ittifakların” ibaresi eklenmiş, son cümlesinde yer alan “partilere” ibaresi “siyasi partilere, ittifaklara” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasına “partilerden” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ittifaklardan” ibaresi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İttifakın elde edeceği milletvekili sayısının hesaplanmasında, ittifak yapan siyasi partilerin toplam oyu esas alınır. İttifakın elde ettiği toplam milletvekili sayısı, ittifak yapan siyasi partiler arasında her birinin aldığı geçerli oy sayısı esas alınarak bu maddedeki usule göre paylaşılır.”

MADDE 22- 18/01/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “pusulası” ibaresi “pusulaları” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “pusulasını” ibaresi “pusulalarını” şeklinde değiştirilmiş, mevcut dördüncü ve beşinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“Belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerinde oy pusulaları aynı zarfa konulur. Ancak 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca seçim bölgelerinin birleştirilmesine karar verilmesi halinde, muhtarlık seçiminde oy pusulası ayrı zarfa konulur ve bu zarf ayrı sandığa atılır.”

MADDE 23– (1) 298 sayılı Kanunun;

a) 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bilgiler” ibaresi “yerleşim yeri adresi bilgileri” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 35 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bilgiler” ibaresi “yerleşim yeri adresi bilgileri” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “alanı içinde” ibaresi “çevresinde” ve (2) numaralı bendinde yer alan “Sandık alanında,” ibaresi “İlçe seçim kurulunca belirlenen bina, yapı ve benzeri yerlerde,” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 72 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “alanında” ibaresi “çevresinde dışında” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 73 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “sandık alanında” ibaresi “seçim bölgesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 85 inci maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “alanı” ibareleri “çevresi”, birinci fıkrasında yer alan “sandık alanına” ibaresi “sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatına” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 153 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “sandık alanına” ibareleri “sandığın konulduğu bina, yapı veya bunların müstemilatına” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2839 sayılı Kanunun;

a) 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış” ibaresi “Askerlikle ilişkisi” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “oy sayısını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ittifakların ortak oy sayısı ile ortak oylarından gelen payı” ibaresi eklenmiştir.

(3) 2972 sayılı Kanunun;

a) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmibeş” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “25” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 298 sayılı Kanunun 83 üncü maddesi, 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 32 nci maddesinin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 25- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 26- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.